

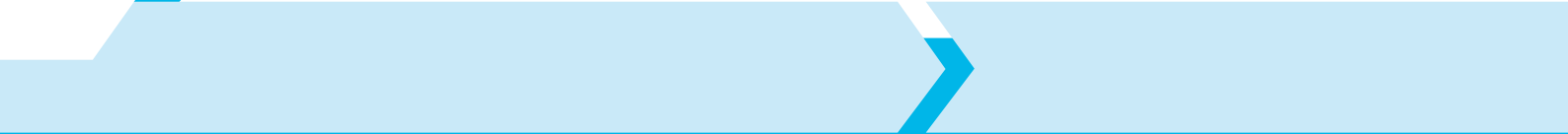

VEILIGHEID VOOROP 2016

PROGRAMMA ACTIVITEITEN PRESTATIES

INHOUD

VOORWOORD	4
AANGESLOTEN BRANCHES	6
RESULTATEN 2016	10
VEILIGHEIDSPRESTATIE	13
REGIONALE VEILIGHEIDSNETWERKEN	14
HIGHLIGHTS 2016	18
ACTIVITEITEN 2017	21

VOORWOORD

VEILIGHEID VOOROP

Met gepaste trots presenteer ik u het overzicht van de veiligheidsactiviteiten die de chemische industrie en aanverwante partijen in 2016 hebben gerealiseerd. Tevens kunt u in deze voortgangsrapportage de veiligheidsprestaties van aangesloten BRZO-bedrijven zien, uitgedrukt in cijfers.

We hebben als Veiligheid Voorop veel inspanningen geleverd om de acties van onze aangesloten bedrijven zo meetbaar mogelijk te maken. Zo kunnen we bijvoorbeeld precies zien hoe vaak de ceo van een bedrijf op de werkvloer komt voor een inspectie. Een ander voorbeeld is hoe vaak incidenten tot stilleggen van de fabriek of - erger nog - tot letsel leiden. Deze zaken hebben onze permanente aandacht en zullen ook voor de komende rapportage een speerpunt blijven. Ik ben blij dat een steeds grotere groep BRZO-bedrijven zich bij Veiligheid Voorop aansluit. Ze committeren zich daarmee om óók veiligheidsindicatoren te gaan meten en de veiligheid te verbeteren.

Het commitment van de aangesloten branches en veiligheidsnetwerken blijkt eruit dat zij niet alleen hun prestaties delen, maar ook nog vele andere activiteiten ontplooiën om veiligheid te vergroten. Van 'speeddaten' tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers, tot aan web-based tools voor de binnenvaartsector en de verfindustrie. Van samenwerking met universiteiten om leidingdetectiesystemen te ontwikkelen en om gedragspsychologische inzichten te gebruiken, tot aan het uitreiken van diverse awards aan contractors én aan opdrachtgevers.

Uit onze gevarieerde activiteiten kunt u aflezen dat het onderwerp veiligheid veel meer is dan het zetten van vinkjes op een formulier. Veiligheid leeft bij de medewerkers in BRZO-bedrijven. Dat geeft mij als voorzitter van Veiligheid Voorop extra energie. Energie om te komen tot ons ultieme doel: zero incidents.

Ik dank alle aangesloten bedrijven en brancheorganisaties voor hun inspanningen!

Anton van Beek, voorzitter Veiligheid Voorop

DOELSTELLINGEN VEILIGHEID VOOROP

BETROKKEN LEIDERSCHAP

In elk bedrijf wordt de veiligheid door de hoogst leidinggevende geïnspecteerd.

VEILIGHEID IN DE KETEN

Alle bedrijven beoordelen hun kritische leveranciers op veiligheid.

EXCELLENTE VEILIGHEIDS-BEHEERS-SYSTEMEN

Alle bedrijven passen een self-assessment veiligheidscultuur toe.

REGIONALE VEILIGHEIDS-NETWERKEN

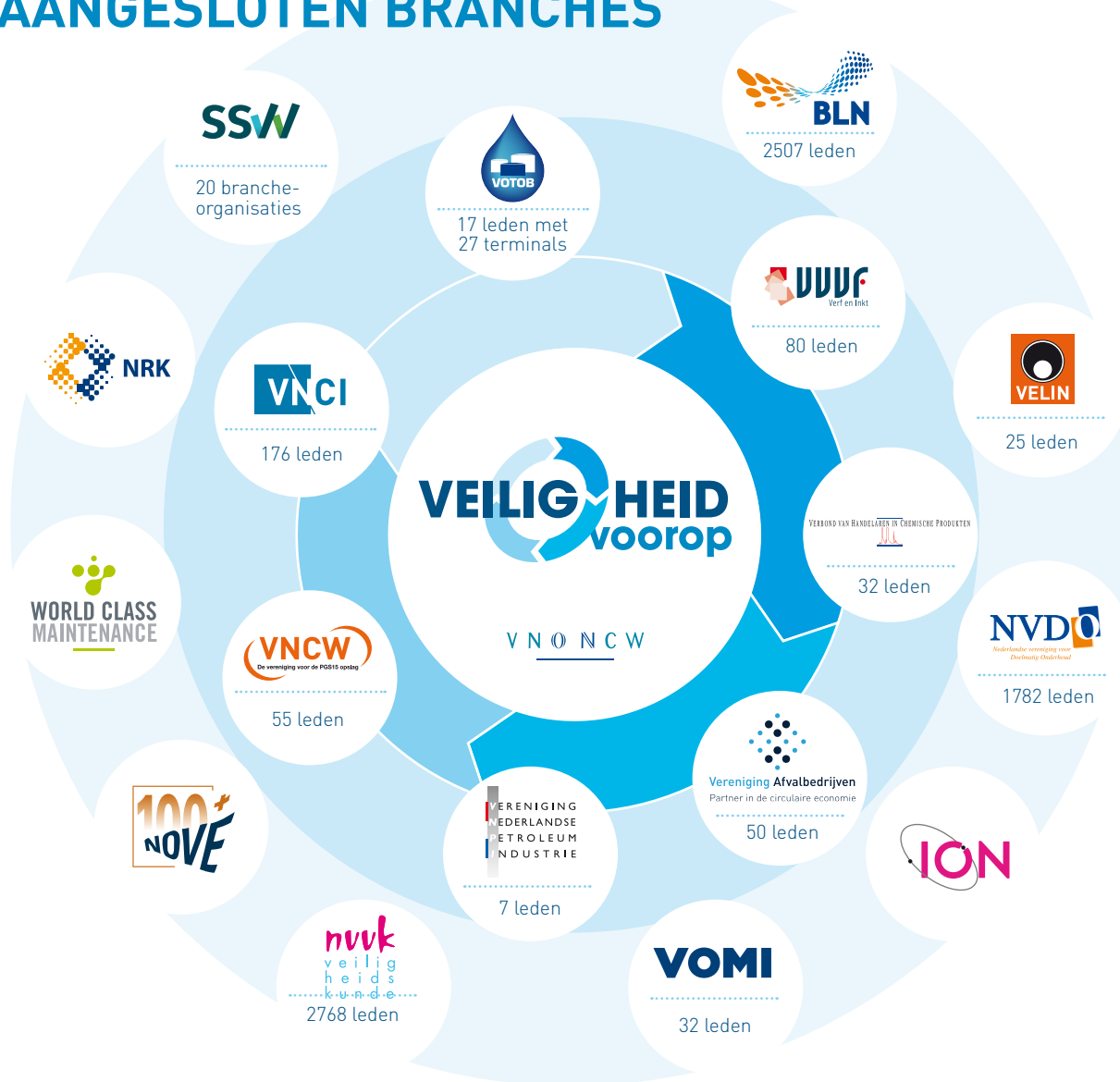
Alle bedrijven zijn aangesloten bij een regionaal veiligheids-netwerk (RVN).

VEILIGHEID VOOROP PROGRAMMA

Alle BRZO-bedrijven uit de chemieketen zijn bij Veiligheid Voorop aangesloten.

AANGESLOTEN BRANCHES

AANSLUITGRAAD BRZO-BEDRIJVEN

→ Van de 300 BRZO-locaties in de chemieketen is ongeveer driekwart aangesloten bij Veiligheid Voorop.

'We zijn een groeiende familie'

"In 2016 hebben we verschillende nieuwe partijen benaderd om zich bij Veiligheid Voorop aan te sluiten. Zo breidt de Veiligheid Voorop-familie zich steeds verder uit en bereiken we nu al 7500 bedrijven. Zoals ook in een echte familie helpen de leden elkaar, zorgen ze voor elkaar en letten ze op elkaar. Zo blijft iedereen betrokken en wordt de chemiesector veiliger en sterker en daarmee goed voorbereid op de uitdagingen en verwachtingen van onze stakeholders. Ik ben er trots op dat inmiddels ook de NRK, NOVE en ION zich aangesloten hebben. Een mooi vooruitzicht is dat ook de vuurwerksector interesse heeft voor toetreding. Ons motto: veiligheid kunnen we niet alleen, maar moeten we met elkaar doen. Ook in 2017 blijven wij daar met volle overtuiging aan werken!" → **Corine Baarends | projectleider Veiligheid Voorop**

VEILIGHEID
voorop

Voor alle partijen staat verdere verbetering van veiligheid centraal

VNO NCW

Zonder veiligheid hol je je bedrijf uit

“Voor alle ondernemers in Nederland geldt dat veilig werken een absolute must is. Niet alleen voor je werknemers, maar ook voor je klanten en de omgeving. Doe je dat niet dan hol je je bedrijf uiteindelijk uit. Wij kunnen dit niet vaak genoeg benadrukken en daarom faciliteren wij samen met MKB-Nederland het programma Veiligheid Voorop. We helpen bedrijven daarbij kritisch naar zichzelf te kijken en te leren wat er beter kan. Want alleen met een lerende cultuur komen we verder. We moeten leren van fouten en elkaar verbeteren en aanspreken. Niet alleen onderling, maar ook in de keten. Ik ben blij te zien dat steeds meer bedrijven dit doen en ook deelnemen aan het programma. Wij blijven daarbij de helpende hand aanreiken.” → **Hans de Boer | voorzitter VNO-NCW**

Betrokkenheid bij veiligheid is de sleutel

“Dit jaar is Profion samengegaan met WorldClassMaintenance; in 2016 was Profion de partij die bij Veiligheid Voorop was aangesloten. Vorig jaar heeft Profion de Safe Maintenance Award Benelux uitgereikt aan de bedrijven VPK Paper en Compressor Products. Het bedrijf VPK Paper werd onderscheiden voor de veilige en verantwoorde manier van werken in de branche voor kartonverpakkingen en gerecycled papier. Compressor Products werd gekozen vanwege de grote betrokkenheid van het eigen personeel bij veilig werken. Dat laatste zien wij als een sleutel tot veilig werken in maintenance: je krijgt medewerkers alleen gemotiveerd voor veiligheid als je ze er van het begin af aan bij betrekt. Opleggen van veiligheidsregels; dat werkt gewoonweg niet. Bij het bepalen van de winnaar van de award gaan we grondig te werk: we kijken naar een aantal kenmerken en bezoeken alle bedrijven met twee mensen om te kijken of het er in werkelijkheid net zo veilig aan toe gaat als op papier. Het effect van onze Award is dat veiligheid steeds meer in het DNA van onze bedrijven terecht komt. Dat merk je omdat ze dingen gaan doen die volgens de regels niet verplicht zijn. Het gaat steeds meer vanzelf.” → **Lex Besselink | directeur van World Class Maintenance**

Innovatie, productie en veiligheid hand in hand

“In het besef dat er in Nederland nog te veel arbeidsongevallen plaatsvinden, rijst de vraag hoe we ongevallen kunnen voorkomen en hoe we de arbeidsveiligheid op de werkvloer kunnen versterken. Technologische ontwikkelingen zorgen voor een continue verbetering zodat materieel veiliger en duurzamer wordt, ergonomischer en economischer in gebruik en met een hoog beschermingsniveau. Hier gaan innovatie, productie en veiligheid samen. De NVDO werkt dan ook graag mee aan initiatieven zoals Veiligheid Voorop, waar de focus ook ligt op veiligheid in de keten.” → **Bas Kimpel | voorzitter NVDO**

Samenwerking met Technische Universiteiten

“Afgelopen jaar hebben wij een Safety Deal gesloten samen met de Universiteit Twente om te komen tot betere leiding-detectiesystemen. De huidige technische ontwikkelingen gaan snel, maar er is nog niet een goed overzicht van alle ontwikkelingen en mogelijkheden om ondergrondse leidingen te detecteren en zo graafschade aan transportleidingen helpen te voorkomen. Als vereniging van leidingeigenaren in Nederland zijn wij erop gebrand om samen met onze ketenpartners graafschade verder terug te dringen, vandaar dat we de Universiteit Twente hiervoor in de arm hebben genomen. Samen met vertegenwoordigers uit de hele graafketen zijn we een onderzoek naar slimmere detectie-methoden gestart. Voor ons is samenwerking in de keten echt een must: wij liggen immers in de grond van andere partijen.

Verder gaan we ook een gerichte trainingsmodule voor machinisten en leidingcoördinatoren ontwikkelen. Vooruitlopend hierop hebben we in 2016 trainingen verzorgd bij de machinistenopleiding in Harderwijk in samenwerking met Het Zwarte Corps, de vakvereniging voor machinegebonden personeel. Ook daarbij was de hele keten betrokken: aannemers, leidingeigenaren, agrarische ondernemingen, loonwerkersbedrijven.” → **Frans Driessen | directeur Velin**

‘Nu kunnen we risico’s echt vergelijken’

“Samen met andere brancheorganisaties zoals de VNCI, de VOTOB en de NOVE nemen we veel initiatieven op het gebied van veiligheid. Zo hebben we in 2016 een handleiding voor een normatieve risicomethodiek in relatie tot de Arbowetgeving samengesteld. Risicobeoordelingen worden vaak op verschillende manieren uitgevoerd. Dat maakt de resultaten moeilijk vergelijkbaar. Onze nieuwe risicomethodiek is daarom niet alleen in het belang van bedrijven, maar ook in het belang van BRZO-inspecties. Verder heeft de VNPI in 2016 hard gewerkt aan de actualisatie van verschillende onderdelen van de BRZO-wetgeving: PGS 29, PGS 6 en PGS 15. We zijn er trots op dat dit in december 2016 heeft geleid tot de publicatie van de geactualiseerde PGS 29 op de NEN-website.”

→ **Erik Klooster** | directeur VNPI

Een eigen veiligheidsbeheerssysteem

“In 2016 hebben we onze VVVF Jaardag gewijd aan veiligheid. Dat was een groots evenement in de Botlek met sprekers en rondleidingen waar veel aandacht is besteed aan het belang van de bedrijfscultuur. Daarnaast is ons VVVF-Expertteam Veiligheid Voorop in 2016 van start gegaan met de ontwikkeling van een eigen veiligheidsbeheerssysteem. In onze achterban zitten veel midden- en kleinbedrijven en we willen hen ook handvatten geven om de veiligheid in hun bedrijf te verbeteren. Ook in de keten besteden wij aandacht aan veilig en gezond werken. De VVVF heeft hiervoor een aantal jaren geleden de website VeiligmetVerf.nl opgezet. Hiermee zorgen we ervoor dat veiligheidsinformatie de eindgebruiker bereikt. Samen met onze ketenpartners houden we dit systeem op het netvlies van schilders- en onderhoudsbedrijven.” → **Jaitske Feenstra** | directeur VVVF

Veiligheid door betrokken leiderschap

“De Masterclass Veiligheid is het regionale veiligheidsnetwerk in Zuidwest-Nederland. Kennis wordt vooral via onze workshops uitgewisseld. De laatste jaren komt daar een steeds intensievere samenwerking met de andere regionale veiligheidsnetwerken bij. Zo zijn we in 2016 samen met de netwerken MVZO en Deltalings begonnen met de opzet van een programma ‘betrokken leiderschap’. Met dat programma willen we leidinggevendenden van bedrijven in de chemieketen middelen in handen geven om leiderschap te tonen en aan te scherpen: met kennis over organisaties; hoe je mensen in beweging krijgt; en met zelfreflectie voor leiders. We hebben dit programma in samenspraak met een aantal professionals op die gebieden gemaakt.

Verder ben ik het afgelopen jaar samen met mijn collega-coördinator van Deltalings bezig geweest om een inspirerende werkwijze te ontwikkelen voor ‘veilig-werk-vergunningen’. Daarbij is een heel grote groep mensen uit de industrie betrokken uit zo’n beetje het hele land. Die vraag kwam uit de praktijk: er is vaak onduidelijkheid over definities in werkvergunningen en in de loop van de tijd zijn er verschillende termen ontstaan voor hetzelfde. Dat wekt verwarring. Met een werkgroep hebben we daar duidelijkheid in geschapen en vastgelegd hoe men in de praktijk met knelpunten om kan gaan. De samenwerking geeft groter draagvlak en ook enorm veel verbreding en inspiratie.”

→ **Dirk den Ottelander** | coördinator Masterclass Veiligheid ZW Nederland

RESULTATEN 2016

In het programma Veiligheid Voorop nemen vijftien brancheorganisaties deel en wordt met zes regionale veiligheidsnetwerken samengewerkt. Al deze partijen communiceren met hun leden over veiligheid waardoor het Veiligheid Voorop-programma meer dan 7500 bedrijven bereikt, waaronder zowel BRZO-bedrijven als niet-BRZO-bedrijven en hun ketenpartners zoals contractors, toeleveranciers en logistieke dienstverleners.

BRZO-bedrijven kunnen aangesloten zijn bij Veiligheid Voorop via lidmaatschap van een branchevereniging of via lidmaatschap van een regionaal veiligheidsnetwerk (RVN). In Nederland zijn er ongeveer vierhonderd BRZO-locaties waarvan er circa driehonderd tot de (petro-) chemieketen behoren. Eind 2016 was bijna driekwart hiervan aangesloten bij Veiligheid Voorop. De lijst van deelnemende BRZO-bedrijven is gepubliceerd op www.veiligheidvoorop.nu.

Voor iedere pijler van Veiligheid Voorop is een prestatie-indicator vastgesteld. De weergegeven resultaten over 2016 zijn afkomstig van 119 BRZO-locaties. Dit is een daling van 12% ten opzichte van 2015, toen de rapportage gebaseerd was op 135 BRZO-locaties. Deze daling wordt veroorzaakt doordat een aantal BRZO-bedrijven geen lid (meer) zijn van een branche en daardoor niet meer rapporteren en doordat sommige

bedrijven (nog) niet rapporteren. Belangrijk is dat de prestaties zowel positief als negatief worden beïnvloed door een betere kwaliteit van de cijfers, de aanscherping van de definities van de prestatie-indicatoren en zeker ook door de jaarlijkse wisselingen in de samenstelling (populatie) van de groep rapporterende BRZO-bedrijven. De duiding van de resultaten is daardoor moeilijker en draagt een mate van onzekerheid in zich. Veiligheid Voorop blijft zich inspannen om zowel de kwaliteit als het aantal rapporterende BRZO-bedrijven verder te verbeteren, waardoor de duiding meer betrouwbaar kan worden.

De definities van de prestatie-indicatoren zijn te vinden op:

www.veiligheidvoorop.nu

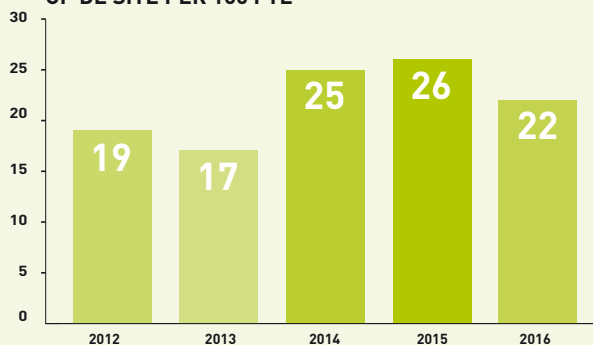
Meer rapporterende BRZO-locaties voor een betrouwbaarder resultaat

Betrokken leiderschap

Een goede veiligheidscultuur is onlosmakelijk verbonden met goed leiderschap van directie en management van een bedrijf. Een goede leider is zichtbaar en aanwezig op de werkvloer binnen het bedrijf waar hij bijvoorbeeld zélf veiligheidsaudits en inspecties uitvoert en actuele onderwerpen op het gebied van veiligheid bespreekt met de medewerkers. Dit wordt gemeten door het aantal inspecties van de hoogste leidinggevende en het management.

**AANTAL INSPECTIES HOOGSTE LEIDINGGEVENDEN
OP DE SITE PER 100 FTE**

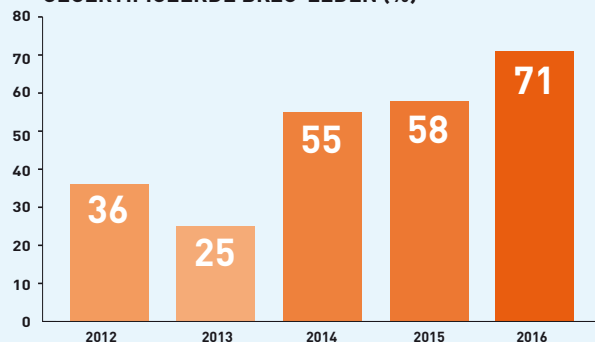
Het aantal inspecties is in 2016 op het gemiddelde niveau van de afgelopen 5 jaar met 22 inspecties/100 fte. Wij merken dat de resultaten in 2016 van betere kwaliteit zijn, waarschijnlijk als gevolg van een aanscherping in de analyse van de cijfers en de toepassing van de verscherpte definities van de prestatie-indicatoren. Wij verwachten dat deze kwaliteitsverbetering zich verder zal doorzetten.

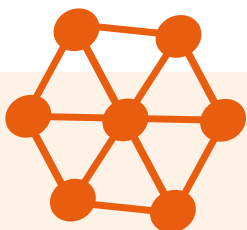
Excellente veiligheidsbeheerssystemen

Een veiligheidsbeheerssysteem bevat afspraken over onder meer taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en competenties en borgt een goede veiligheidsprestatie. Deze borging wordt aangetoond door een gecertificeerd managementsysteem voor bijvoorbeeld milieu (ISO 14001), Responsible Care (RC 140011) of veiligheid (OHSAS 18001).

GECERTIFICEERDE BRZO-LEDEN (%)

Het aantal gecertificeerde leden stijgt verder naar 71% in 2016. Dit draagt bij aan de borging van veiligheidsprestaties van de BRZO-bedrijven.

Regionale veiligheidsnetwerken en versterking competenties

Het uitwisselen van kennis en ervaringen; het verzorgen van opleidingen; en het leren van (bijna-) incidenten is onmisbaar wanneer men veilig wil werken. De regionale veiligheidsnetwerken zijn bij uitstek het platform voor kennisuitwisseling tussen bedrijven. Bovendien zijn daar vaak contacten en ontmoetingen met de operationele overheidsdiensten.

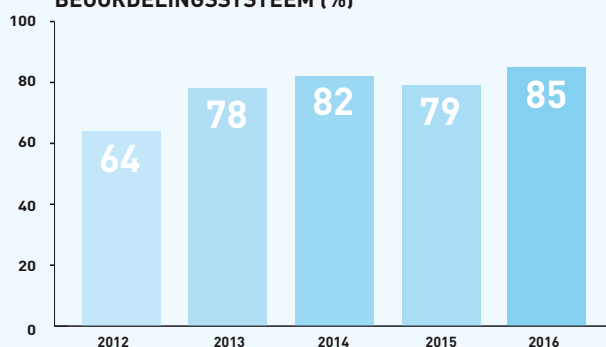
Veiligheid Voorop wil er met haar programma voor zorgen dat alle BRZO-locaties in Nederland aansluiten bij een regionaal veiligheidsnetwerk. Van alle BRZO-locaties in de chemieketen is per eind 2016 60% aangesloten bij een regionaal veiligheidsnetwerk. Samen met alle partijen werken wij gericht aan de ambitie om per eind 2019 alle BRZO-bedrijven deel te laten nemen in een regionaal veiligheidsnetwerk. In de netwerken participeren ook niet-BRZO-bedrijven, zoals onderhoudsbedrijven, die vaak een ketenpartner zijn.

Veiligheid in de keten

Goed veiligheidsmanagement in de keten bereiken we doordat bedrijven die omgaan met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen niet alleen zélf aan veiligheid werken, maar dit ook vragen van hun partners in de keten, zoals toeleveranciers en contractors. Het gebruik van een leveranciersbeoordelingssysteem is hiervoor een goede prestatie-indicator.

**BRZO-LEDEN MET LEVERANCIERS
BEOORDELINGSSYSTEEM (%)**

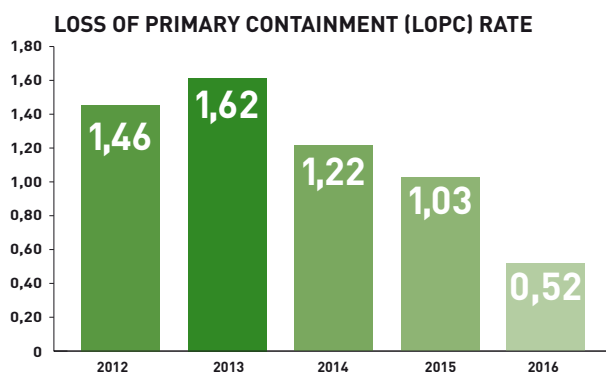
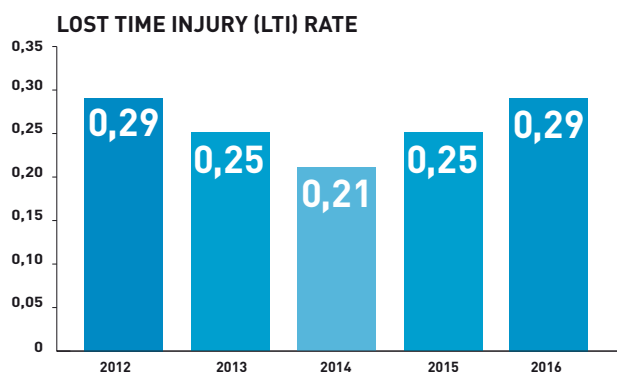
De bovenstaande grafiek laat zien dat het aantal bedrijven dat een leveranciersbeoordeling toepast, verder stijgt naar 85%. Veiligheid Voorop wil de komende jaren de bedrijven die nog geen beoordeling toepassen daarover actiever gaan voorlichten zodat eind 2019 alle leden een beoordeling op veiligheid toepassen.

VEILIGHEIDSPRESTATIE

Het uiteindelijke resultaat

Alle inspanningen om de veiligheidscultuur binnen BRZO-bedrijven steeds verder te verbeteren, laten zich uiteindelijk vertalen in de veiligheidsprestatie. Binnen Veiligheid Voorop wordt deze gemeten door een tweetal resultaatgerichte prestatie-indicatoren: LTI-rate, Lost Time Injury (ongevallen met verzuim)-rate en de LoPC-rate, Loss of Primary Containment (aantal lekkages)-rate.

De dalende trend die zich aftekent bij het aantal lekkages (een maat voor procesveiligheid) is positief en een stimulans om de ingeslagen weg voor het verbeteren van procesveiligheid te vervolgen. Daarbij continueren wij het uitwisselen van kennis en inzichten op het gebied van techniek en veiligheidscultuur.

De LTI-rate (een maat voor arbeidsveiligheid) is voor de Nederlandse (petro)chemie in vergelijking tot internationale (petro)chemie al jaren relatief laag. Ook in relatie tot andere Nederlandse sectoren is het aantal arbeidsongevallen relatief laag. Daarbij worden door de (verschillende) (petro)chemie branches jaarlijks de LTI's geanalyseerd om te leren van deze arbeidsongevallen en waar nodig verbeteracties in gang te zetten.

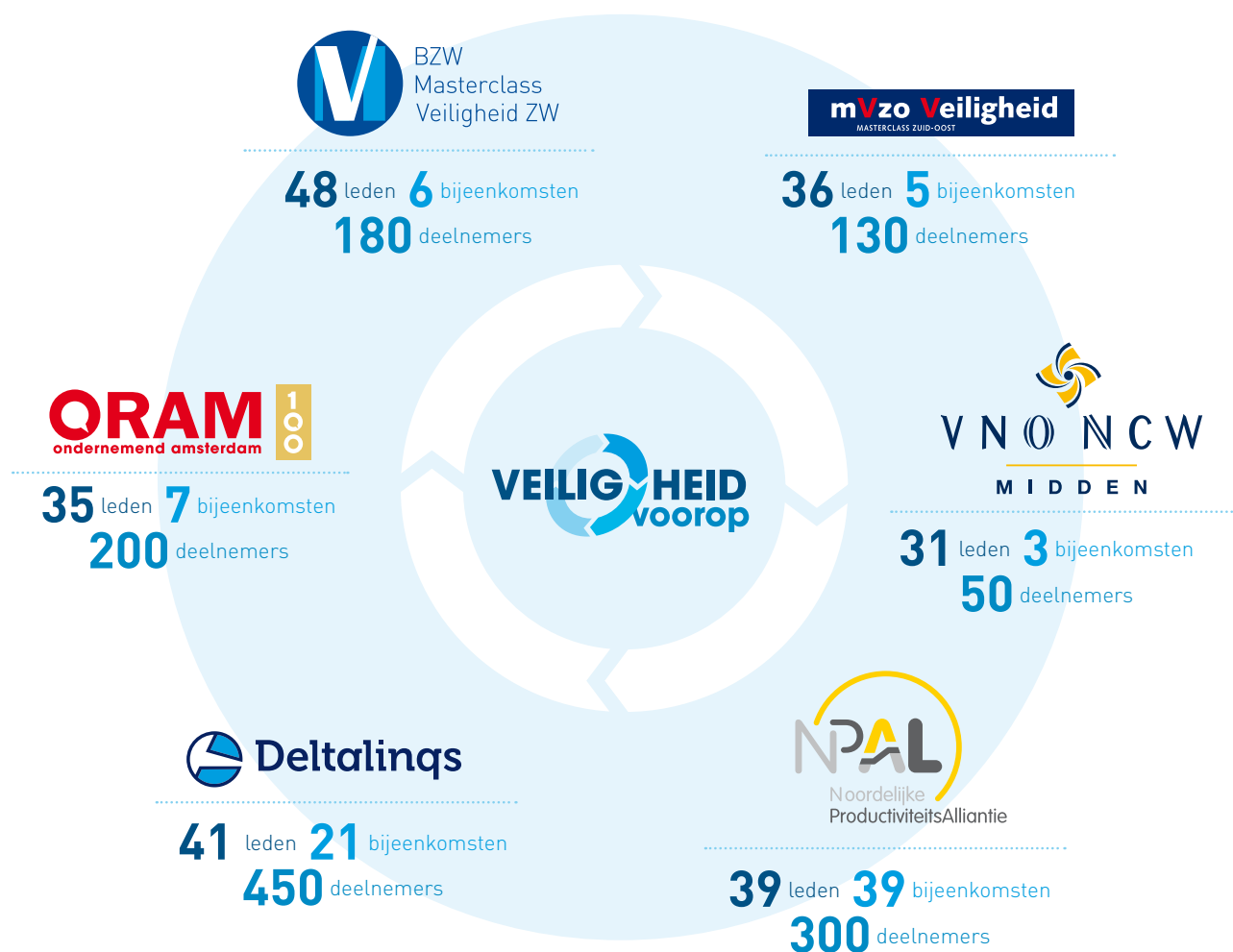
Desalniettemin is de mogelijke opwaartse trend voor Veiligheid Voorop aanleiding voor een nader onderzoek en verscherpte aandacht voor mogelijke oorzaken van ongevallen met verzuim.

De chemiesector in Nederland behoort tot de veiligste ter wereld

REGIONALE VEILIGHEIDSNETWERKEN

Interesse vanuit de vuurwerkbranche

“Het veiligheidsnetwerk voor onze regio is relatief jong maar daarom niet minder actief en betrokken, integendeel. Het afgelopen jaar hebben wij vooral aandacht besteed aan de gevolgen van Seveso 3, aan de Self Assessment Questionnaire en aan veiligheidsstudies. De deelnemende bedrijven waren erg enthousiast over de workshops en wij gaan daarmee zeker verder in 2017. In onze regio zit een aantal belangrijke vuurwerkbedrijven die naar ik verwacht ook van ons netwerk lid gaan worden, dat vind ik een mooie winst. Belangrijk aandachtspunt voor 2017 is dat we graag een volgende stap willen zetten om ons veiligheidsnetwerk verder te versterken en te professionaliseren zodat we de bedrijven nog beter kunnen helpen.”

→ Rob Oostermeijer | coördinator Veiligheidsnetwerk VNO-NCW Midden-Oost

A detailed photograph of industrial machinery, featuring large, curved metal pipes and various valves. The scene is set in a factory or processing plant, with the equipment appearing robust and complex. The lighting is somewhat dim, highlighting the metallic textures and the intricate connections of the system.

De regionale veiligheidsnetwerken zijn bij uitstek het platform voor kennisuitwisseling tussen bedrijven.

Betrokken leiderschap, ook de volgende dag

"In 2016 hebben wij een verdere invulling gegeven aan de hoofdthema's betrokken leiderschap, leren van incidenten en veiligheid in de keten. Wij stimuleren en helpen onze leden om daar stappen in te zetten. Wij brengen de thema's zagezegt tot aan de voordeur, maar daarna moeten de bedrijven zélf in beweging komen. Wij zien wel dat dit een uitdaging is en zoeken steeds naar mogelijkheden om daar effectiever in te zijn. Vooral voor betrokken leiderschap weet ik uit eigen ervaring hoe belangrijk het is dat de aanwezige directeuren de dag na de workshop ermee aan de slag gaan en blijven. In navolging van de goede ervaring binnen NPAL denken we als MVZO-bestuur er over om te gaan werken met kleine verbetergroepen waar men elkaar kan uitdagen en verder kan brengen. Door de vrijwillige deelname gaan deelnemers proactief zelf aan de slag en reflecteren met elkaar. Dan kan voorkomen worden dat de bedrijven pas in actie komen als er echt iets mis gaat!" → **Wil Ernes | coördinator Masterclass Veiligheid Zuidoost**

A circular logo with a white background. Inside the circle, the text 'mvzo veiligheid' is written in a sans-serif font. 'mvzo' is in blue and 'veiligheid' is in black. Below this, in a smaller font, is the text 'BETROKKE LEIDERSCHAP'.

mvzo veiligheid
BETROKKE LEIDERSCHAP

VOMI

Waar voelen contractors zich het veiligst?

“Elk jaar reikt de VOMI de Safety eXperience Award uit aan de opdrachtgever waarbij de werknemers van dienstverleners zich het meest veilig voelen. Dit pakken we heel grondig aan: eerst wordt bij alle VOMI-leden naar de top-5 van beste opdrachtgevers gevraagd. Daaruit stellen we een longlist van 15 bedrijven samen. Vervolgens worden dan onze contractors die bij die 15 bedrijven werken geënquêteerd op basis van een gevalideerde Nordic Safety Climate Questionnaire. Deze enquête richt zich specifiek op de werkvloer en er worden in totaal 450 enquêtes uitgezet. Daar komen vervolgens de drie bedrijven uitgerold waar onze contractors zich het veiligst voelen. Met een vakjury wordt de top-3 bezocht om te checken of het niet om een toevalstreffer gaat. In 2016 kwam ExxonMobil als winnaar uit de bus, vooral vanwege de zeer systematische manier waarop veiligheid wordt aangepakt. Toch hoeft het niet altijd een groot bedrijf te zijn met een doorwrocht beleid: een kleiner bedrijf met een open cultuur als het gaat om samenwerken met contractors, kan ook hoog scoren. Dit zagen we in 2016 bij AEB Amsterdam. De beste bedrijven combineren beide aspecten: een gedegen programma gekoppeld aan een open, op samenwerking gerichte cultuur.” → **Mark Ammerdorffer | directeur VOMI**

Dashboard: veiligheid in één oogopslag

“De VNCI is in 2016 druk geweest met de totstandkoming van het programma Duurzame Veiligheid, een lange termijn agenda om veiligheid in de chemische industrie te verhogen. Dit initiatief is geboren uit een gesprek tussen Chris Kuipers (DG I&M) en de VNCI. Veiligheid wordt meestal als een operationele zaak beschouwd, niet als een strategische. Dat willen we met Duurzame Veiligheid veranderen.

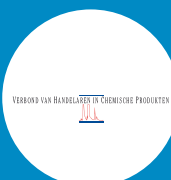
Verder heeft de VNCI in 2016 een Responsible Care Dashboard ontwikkeld. Met dit online dashboard kunnen bedrijven in één oogopslag zien hoe zij scoren op onderwerpen als veiligheid, milieu-emissies en duurzaamheid. Tegelijkertijd vervult het ook een benchmarkfunctie en kan het bedrijf vaststellen hoe het scoort ten opzichte van het gemiddelde van de sector en ook waar eventuele verbeteracties op gericht moeten worden.

In dat kader hebben we vorig jaar ook gezien dat een buddysysteem goed werkt: wanneer één bedrijf met een vraag zit op het gebied van veiligheid, dan kan de VNCI daar een ander bedrijf aan koppelen. Een wederzijds bezoek zorgt ervoor dat bedrijven heel gericht van elkaar leren. Verder heeft de VNCI met de andere, internationale associaties gewerkt aan een gestandaardiseerde LOPC-definitie. Op die manier kunnen prestaties op het gebied van procesveiligheid internationaal beter met elkaar vergeleken worden.” → **Colette Alma | directeur VNCI**

VNCI

Incidenten naspelen met de brandweer

“Bij het werken met gevaarlijke stoffen moet veiligheid voor mens en milieu altijd de hoogste prioriteit hebben, daarvan zijn de leden van het VHCP zich zeer bewust. Dankzij een Safety Deal kon het VHCP in 2016 dertien goede praktijken ontwikkelen die standaarden introduceren voor handelingen bij schakelpunten in de chemieketen. Een uniforme benadering zorgt voor minder gevaarlijke situaties. Verder hebben de VHCP-leden in 2016 op de Safety Campus van de Brandweer Twente kunnen ervaren wat er bij een incident allemaal op hen afkomt. Tijdens een virtuele explosie moesten ze zoveel mogelijk levens proberen te redden. De brandweer zou de brandweer niet zijn als er niet werd afgesloten met een groot vuur: in een oude bunker werd een metershoge gasvlam ontstoken en natuurlijk ook geblust.” → **Robert Stuyt | directeur VHCP**

Uniformiteit verhoogt de veiligheid

"Afgelopen jaar hebben wij gewerkt aan een Uniform Vloothandboek, wat ook wel 'European Barge Manual' genoemd wordt. Het doel hiervan is één uniform en compact boekje te maken met alle veiligheidsprocedures. Zo worden de veiligheidsprocedures op alle schepen uniform en maakt het voor de bemanningen niet uit op welk schip of bij welke werkgever ze varen. We willen vermijden dat individuele handboeken worden aangepast via een 'steekvlamprocedure'; het EBM wordt alleen aangepast na een weloverwogen weging van incidenten door alle stakeholders. Het nieuwe vloothandboek is expres kort gehouden, web-based en in de toekomst met filmpjes en plaatjes, zodat iedereen het makkelijk op trefwoord kan naslaan. Ook zijn we nu bezig het handboek naar het Engels, Duits en naar verschillende Oost-Europese talen te vertalen.

Het idee is om dit vloothandboek gratis beschikbaar te stellen, zodat het zoveel mogelijk gemeengoed wordt in de sector. Omdat de vraag voor een nieuw vloothandboek uit de bedrijven zelf kwam, denk ik dat men het zeker gaat gebruiken. Op veiligheid concurreren we niet, en dus kunnen we prima onze kennis over veiligheid met elkaar delen. Verder heeft BLN ook contacten gelegd met tankopslagbranche VOTOB, om meer inzicht te krijgen in elkaars veiligheidsprocedures. We willen hierin ook zelf verantwoordelijkheid nemen en niet afwachten tot iets van de klant ineens 'moet'. Tot slot hebben we nog onze branche-RI&E (risico-inventarisatie en -evaluatie) geactualiseerd."

→ **Hester Duursema** | directeur Koninklijke BLN-Schuttevaar

Speeddaten met ketenpartners

"Ik ben er trots op dat we écht de keten zijn ingegaan en met onze contractors zijn gaan samenwerken in een Safety Deal. Daarbij zijn gelijkwaardigheid en respect voor elkaar cruciaal. Eén van onze activiteiten was een 'speeddate-sessie' tussen tankopslagbedrijven en contractors. 'Daten in de keten', hadden we dat genoemd. Het idee was dat de ketenpartners in een gesprekje van tien minuten drie verbeterpunten in hun onderlinge samenwerking benoemden. Wat ik echt bijzonder vond: iedereen deed mee, er was geen tafeltje leeg. Daarom werkt zo'n bijeenkomst ook: het komt voort uit een behoefte van onze leden en van hun ketenpartners. Een andere samenwerking die we vorig jaar hebben ingezet is die met de binnenvaartschippers. Alle partijen waar tankopslagbedrijven mee samenwerken, daarmee praten we nu ook over veiligheid. Voor mij gaat dat verder dan 'incidenten delen' en van het leren van fouten. We gaan met onze partners samen zitten om te kijken waar onze samenwerking nog beter kan." → **Sandra de Bont** | directeur VOTOB

Leren van échte incidenten

"We hebben ook in 2016 weer veel bijeenkomsten over veiligheid georganiseerd. Een bijzondere was de interactieve bijeenkomst over het leren van incidenten. Op basis van drie casussen uit de StoryBuilder-database, ondergingen deelnemers reële veiligheidsdilemma's. De StoryBuilder-database is een database met 30.000 door I-SZW en ingenieursbureau RPS onderzochte gevallen. Zo werden de deelnemers gevraagd in de huid te kruipen van Pjotr, een Poolse uitzendkracht die gevraagd werd om door te werken na afloop van een volle dienst. Dan blijkt dat 'nee' zeggen in de praktijk heel lastig is, zeker als je uitzendkracht bent. Aan het eind van de bijeenkomst werd ons voorgehouden dat je beter kunt voorkomen dat mensen in zo'n veiligheidsdilemma terecht komen. Leg die operationele keuzes niet bij de werkvloer, maar bij het management." → **Frank Kasel** | beleidsadviseur Deltalinqs 'University'

HIGHLIGHTS 2016

Landelijke Veiligheidsdag

3 november 2016:

veel interactie en emotie

Communicatie, dat was het thema van de vijfde Veiligheidsdag van Veiligheid Voorop. Het thema en de opzet van het programma met zestien werksessies, leverde veel interactie op. De dag stond in het teken van 'in gesprek met elkaar over veiligheid', een thema dat extra aandacht behoeft in de bètawereld van de chemische industrie, met mensen die vooral de neiging hebben zaken rationeel te benaderen. Er werden tijdens werksessies veel persoonlijke ervaringen uitgewisseld, dilemma's besproken en adviezen gedeeld. De intieme setting bood ruimte voor verdieping en emotie, met name tijdens de werksessie 'Aandacht en angst' van Victor Roggeveen, waarbij deelnemers vertelden over een persoonlijk ongeval dat ze hadden meegemaakt.

Zelfbeoordeling veiligheidscultuur

Bedrijven die meer inzicht willen in de veiligheidscultuur en -performance van hun bedrijf kunnen daarvoor de door Veiligheid Voorop ontwikkelde zelfbeoordeling vragenlijst (Self Assessment Questionnaire, SAQ) gebruiken. Door het beantwoorden van een set specifieke vragen krijgt het bedrijf zicht op het niveau en geschikte vervolgacties voor verbetering. In 2016 zijn er in samenwerking met de regionale veiligheidsnetwerken vier workshops georganiseerd om de toepassing van die zelfbeoordeling binnen BRZO-bedrijven verder te stimuleren.

Curriculum veiligheid hbo Chemische Technologie

Er is in 2016 hard gewerkt aan de ontwikkeling van het curriculum veiligheid. Onderwijsinstellingen en bedrijven hebben structureel samengewerkt om inhoud te geven aan de onderdelen algemene veiligheid, gedragsveiligheid en procesveiligheid. De afronding en lancering van het curriculum zal plaatsvinden in 2017.

Workshops ketenveiligheid

In samenwerking met de netwerken is de workshopserie 'veiligheid in de chemieketen' afgerond. Daarbij is ketenveiligheid uitgediept en vertaald naar de dagelijkse praktijk door zowel opdrachtgevers en opdrachtnemers. De resultaten van deze workshops zijn in 2016 gepubliceerd en zijn aanleiding geweest om in 2017 een Handreiking heldere afspraken te publiceren.

Essaywedstrijd

'Veiligheid een kettingreactie?!' was het thema van de Essaywedstrijd 2016. Met een overweldigend aantal inzenders bleek dit een levend thema in de industrie van vandaag. De wedstrijd, een initiatief van Veiligheid Voorop in samenwerking met het ministerie van IenM, de chemische industrie en de TU Delft, leverde drie winnaars op. Zij ontvingen allen een beurs ter waarde van € 25.000 voor de opleiding Management of Safety, Health and Environment (MoSHE) aan de TU Delft.

Best practices in de chemieketen

De duizenden bedrijven die chemische stoffen vervoeren en verwerken moeten deze handelingen natuurlijk veilig kunnen uitvoeren. Met inzet van de expertise van leden van het VHCP hebben veiligheidsexperts op grond van praktijkervaringen dertien 'Best supply chain practices' vastgesteld en gepubliceerd op www.vhcp.nl.

Samen veilig werken in de keten

Samen met VOMI, de branchevereniging van dienstverlenende ondernemers in de procesindustrie, heeft VOTOB in 2016 de eerste ronde zelfbeoordeling veiligheidscultuur uitgevoerd bij de leden van VOMI die werkzaam zijn bij de tankopslagbedrijven. VOTOB verwacht hiermee samenwerking in de keten te verbeteren en een positieve impuls te geven aan een goede veiligheidscultuur waarin samen veilig werken vanzelfsprekend is. Door te 'speeddaten' met elkaar, hebben tankopslagbedrijven en hun contractors eind 2016 concreet afspraken gemaakt voor verdere verbeteringen. Het VOTOB- en VOMI-project loopt tot eind 2019.

High Level Meeting

Op 14 september 2016 hebben vertegenwoordigers van industrie, overheid en wetenschap de veiligheidsagenda van de (petro)chemische industrieketen voor duurzame veiligheid in 2030 vastgesteld. Deze High Level Meeting is de start van een langdurige samenwerking op het gebied van veiligheid. Het streven daarbij is om wederzijdse belangen betreffende gezonde bedrijfsvoering, energietransitie, duurzaamheid en veiligheid met elkaar te verbinden.

Tijdens de bijeenkomst zijn stappen gezet om te komen tot een Roadmap Veiligheid 2030. Zo zijn er afspraken gemaakt welke onderwerpen worden aangepakt en wie de trekkers daarvan zullen zijn. In het programma Veiligheid Voorop worden ook de initiatieven in het kader van deze samenwerking gefaciliteerd.

Evaluatie programma Veiligheid Voorop

Zoals afgesproken is het programma Veiligheid Voorop geëvalueerd. BRZO-bedrijven, branches en veiligheidsnetwerken vinden unaniem dat Veiligheid Voorop een goed programma is en bijdraagt aan de verdere verbetering van de veiligheidscultuur en veiligheidsprestaties van BRZO-bedrijven. Om die reden én omdat veiligheid continu de aandacht verdient, wordt het programma in ieder geval tot eind 2019 gecontinueerd.

Samen maken industrie, overheid en wetenschap de agenda Duurzame Veiligheid 2030

Structureel verlies veiligheidsexpertise: samen oplossen

“Een belangrijke ontwikkeling voor een betere veiligheid is wat mij betreft samenwerking. Door Veiligheid Voorop zijn we als regionale veiligheidsnetwerken veel beter gaan samenwerken en dat werpt zijn vruchten af: de ontwikkelingen kunnen we zo naar een hoger niveau te tillen. We blijven natuurlijk de klassieke workshops organiseren, maar gaan ons ook meer richten op de ontwikkeling van langere lijnen. Zo zitten we samen met de Haven en Veiligheidsregio in het project Veilige Haven waar we onderzoeken hoe de capaciteit van de Brandweer verbeterd kan worden zodat zij beter in staat zijn grotere incidenten goed te bestrijden. Daarnaast kijken we samen met de Omgevingsdienst en Inspectie naar wat er goed gaat en wat beter kan. Een zorg die naar voren komt, is dat we zien dat er structureel veiligheidsexpertise uit de regio verdwijnt, samen proberen we oplossingen te bedenken om deze ontwikkeling het hoofd te bieden.” → **Rein Aarts | adjunct directeur ORAM Industriekring Veiligheid**

Werken aan slimme prestatie-indicatoren

“We hebben in 2016 een ‘Best practice Prestatie indicatoren’ opgesteld om de veiligheid van de opslag van gevaarlijke stoffen zo goed mogelijk te borgen en om bedrijven in de chemische opslag handvatten te geven op welke punten ze hun prestaties kunnen meten. Met een kernteam van VNCW-leden hebben we gekeken naar de beste prestatie-indicatoren voor bedrijven die onder PGS15 vallen (voor verpakte gevaarlijke stoffen) én voor bedrijven die onder BRZO-regelgeving vallen. Je moet het zien als twee schillen: prestatie-indicatoren voor PGS15 bedrijven die zich vooral richten op naleving van wet- en regelgeving, met daarom heen een schil van prestatie-indicatoren die zich richten op BRZO en de prestatie-indicatoren die zich vooral richten op het voorkomen van zware ongevallen en VBS.” → **Luciën Govaert | directeur VNCW**

Met VCA makkelijker internationaal werken

“In 2016 hebben we hard gewerkt aan de update VCA en aan het oplossen van de problematiek rond buitenlandse VCA-certificaten. VCA is de ‘Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Aannemers’ en is bedoeld om mensen veiliger te laten werken en het aantal ongevallen te verminderen. VCA is veel meer dan een checklist, bijvoorbeeld omdat er doelen worden gesteld en een arbozorgsysteem is vereist. Met de update maken we met VCA internationaal werken makkelijker door aan te geven hoe buitenlandse bedrijven in Nederland en hoe Nederlandse bedrijven in het buitenland om moeten gaan met VCA. In een Europa zonder grenzen zou het raar zijn om het VCA-systeem te willen beperken tot een handjevol landen. Maar als je ruimte wil bieden voor bredere internationale toepassing, moet er wel iets gebeuren om dat in het systeem op te nemen. Verder hebben we in 2016 4358 bedrijfscertificaten afgegeven, en 182.485 basisveiligheidsexamens en nog eens 21.244 examens voor risicovolle taken in de petrochemie afgenomen. Je mag wel zeggen dat ons werk de veiligheid in de industrie elk jaar vergroot.” → **Anne Kamphuis | directeur SSV**

ACTIVITEITEN 2017

Aansluitgraad BRZO-bedrijven vergroten

De ambitie is dat per eind 2019 alle BRZO-locaties in de chemieketen zijn aangesloten bij Veiligheid Voorop. Om dit te bereiken helpt Veiligheid Voorop de branches en regionale veiligheidsnetwerken om BRZO-leden te laten aansluiten. Daarnaast worden ook niet-aangesloten branches benaderd voor aansluiting bij Veiligheid Voorop. De lijst van BRZO-bedrijven die aangesloten zijn bij Veiligheid Voorop is te vinden op de website van Veiligheid Voorop: www.veiligheidvoorop.nu.

Pilot zelfbeoordeling veiligheidscultuur

Veiligheid Voorop wil de toepassing van zelfbeoordeling veiligheidscultuur (Self Assessment Questionnaire, of SAQ) verder verankeren en versterken met name bij bedrijven die nu nog geen vorm van zelfbeoordeling toepassen. In 2017 voeren we een pilot uit met een aantal bedrijven waarbij in een gezamenlijke workshop resultaten gedeeld worden en de bedrijven naar huis gaan met concrete ideeën voor verbetering van de veiligheidscultuur van hun bedrijf.

Veiligheidsdag 2017

Op 2 november is de landelijke Veiligheidsdag van Veiligheid Voorop met als thema eigenaarschap. 'Eigenaarschap' wordt gebruikt in de betekenis van het Engelse 'ownership', oftewel 'je verantwoordelijk voelen voor de problemen die je tijdens je werk tegenkomt en

voor de oplossing daarvan'. Eigenaarschap heeft alles te maken met intrinsieke motivatie van alle werknemers, van de hoogste manager tot op de werkvloer.

Handreiking heldere afspraken

Vanuit de workshopserie Veiligheid in de keten en de workshop verantwoord opdrachtgeverschap lanceren wij in 2017 een Handreiking Helder Afspraken.

Curriculum veiligheid hbo Chemische Technologie

Medio 2017 ronden wij de ontwikkeling en implementatie van het curriculum veiligheid hbo Chemische Technologie af, een samenwerkingsverband van scholen en bedrijven. Het curriculum veiligheid bestaat uit de onderdelen algemene veiligheid, gedragsveiligheid en procesveiligheid.

Prestatie-indicatoren

In 2016 zijn de prestatie-indicatoren van Veiligheid Voorop, in vervolg op de evaluatie van het programma Veiligheid Voorop, geëvalueerd en aangescherpt. In 2017 zal voor de nieuwe prestatie-indicatoren een nulmeting over 2016 plaatsvinden.

Best practices toegankelijk gemaakt

"Bij NPAL, in het noorden van Nederland, hebben we in 2016 ons gericht op ketenveiligheid en best practices. Bij ketenveiligheid hebben we ons afgevraagd hoe we op het snijvlak van uitbesteders en contractors de veiligheidsprestaties kunnen verbeteren. Daarvoor is een leidraad ontwikkeld en toegepast. Met de inzet van een student Integrale Veiligheid hebben we best practices opgehaald bij onze bedrijven en deze zijn nu via de NPAL kennisbank voor iedereen toegankelijk. Wat daarnaast in het Noorden goed werkt zijn kleine verbetergroepen zoals die van contractors en die van BRZO-bedrijven. Door de toekenning van de Safety Deal VGM in de keten kunnen we meer bedrijven, zowel 'bijna-BRZO' als BRZO betrekken bij ons netwerk."

→ Folkert van der Meulen | directeur Stichting NPAL

Meerjarenprogramma 2017-2019

De continuering van Veiligheid Voorop leggen wij vast in het meerjarenprogramma 2017-2019.

Stichting Veiligheid Voorop

In 2017 wordt de Stichting Veiligheid Voorop opgericht om een voortvarende aansturing van de uitvoering van het meerjarenprogramma 2017-2019 mogelijk te maken.

Verbreiding programma Veiligheid Voorop

In 2017 willen een aantal branches buiten de chemieketen toetreden tot Veiligheid Voorop. Op deze manier verbreden wij het programma Veiligheid Voorop en delen wij de ervaringen en goede praktijken opgedaan in de chemieketen met alle BRZO-bedrijven in Nederland.

Duurzame veiligheid 2030

In het programma Duurzame Veiligheid 2030 zal de industrie de Roadmaps 'Duurzaam Asset Management' en 'Hoogwaardig kennissysteem chemie' trekken. In 2017 wordt voor deze Roadmaps in samenwerking met overheid en wetenschap een plan van aanpak vastgesteld.

Veiligheid niet laten ondersneeuwen

"NOVE, de branchevereniging van zelfstandige brandstofhandelaren en -distributeurs, is onlangs toegetreden tot Veiligheid Voorop. Veilig omgaan met gevaarlijke stoffen hoort in de genen te zitten van de brandstoffen-handelaar en -distributeur. Toch dient dit blijvend onder de aandacht te worden gebracht en het mag niet ondersneeuwen onder commerciële belangen op de korte termijn." → **Wim Schouten | secretaris technische zaken NOVE**

Veiligheidsbewustzijn vergroten

"Begin 2017 hebben ION en Veiligheid Voorop een convenant ondertekend. Met de aansluiting bij Veiligheid Voorop verwachten wij ook in de oppervlaktebehandelende branche het veiligheidsbewustzijn op een hoger plan te brengen. Niet alleen door initiële acties, maar vooral ook door elkaar steeds te blijven aanspreken op veiligheid." → **Egbert Stremmelaar | Managing Director ION**

Versterken van veiligheid in de waardeketen

"De rubber- en kunststofindustrie is een belangrijke schakel in de chemieketen. Door ons te committeren aan Veiligheid Voorop zetten we samen weer een belangrijke stap in het vergroten van de veiligheid in de waardeketen en laten we zien dat we met elkaar veel willen en kunnen bereiken."

→ **Joan Hanegraaf | voorzitter NRK**

Dit is een uitgave van:

www.veiligheidvoorop.nu
juni 2017